

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญ ในพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Development of Group Learning Activities with the STAD Technique on Important Days and Important Principles in Buddhism Grade 4 Students.

วิชุดา สาริโส¹ และทัชชวดี เหล่าสุวรรณ²

Wichuda Sariso¹ and Tatchawat Laosuwan²

¹นักศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Master Student of Social Studies Rajabhat Mahasarakham University

²Lecturer of the Faculty of Education Rajabhat Mahasarakham University

Corresponding Author Email: Wichuda08062540@gmail.com

Received: 21 June 2022

Revised: 5 August 2022

Accepted: 13 August 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา 3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา และ 4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 30 ข้อ (3) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน วัดได้จากแบบสังเกต 5 ด้าน รวม 30 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ใน สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน (t -test Dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากและมากที่สุด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการศึกษากิจกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและดี และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.41)

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้, เทคนิค STAD, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research consists purposes were 1. to develop a group learning activity with STAD technique on important days and important principles in Buddhism. of students in Grade 4 2. to compare the learning achievement between before and after school of students in Mathayomsuksa 4 who received a group learning

activity with STAD technique on important days and important principles in Buddhism. 3. to study group work behaviors. of Mathayom Suksa 4 students who received STAD cooperative learning activities on important dates and important principles in Buddhism The STAD cooperative group learning by research tools were (1) 12 learning management plans, (2) a four-choice, 30-item learning achievement test, and (3) a group work behavior assessment form. student It was measured from 5 aspects of observation form with a total of 30 points. The sample group used in this research was 40 students in Kalasin Pittayasan School, obtained by Cluster Random Sampling. that were analyzed in The descriptive statistics were percentage, mean, standard deviation. and hypothesis testing statistics (t-test Dependent). The results were as follows: 1) The results of the learning activities development by using the cooperative learning activities with STAD technique. The overall assessment results were in the criteria that were very appropriate and very high. 2) The learning achievement of the students who received the STAD cooperative learning group activity after school was significantly higher than before at the .05 level and 4) The overall satisfaction of the students with the STAD cooperative learning activities was at the highest level. ($\bar{x}$ = 4.81, S.D. = 0.41)

Keywords: Learning Activities, STAD Techniques, Academic Achievement

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม ตลอดจนมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก มีความยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน อีกทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.4)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งเน้นการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา อีกทั้งพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากงานชิ้นหนึ่งหรือสองชิ้นที่ประกอบกันเป็นกลุ่มซึ่งกันและกันเป็นทักษะทางสังคม เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม สร้างสรรค์ผลงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ (ดวงกมล สิ้นเพ็ง, 2553, น.31-32)

ปัจจุบัน การจัดการศึกษาของโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นโรงเรียนจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ไปศึกษาและเก็บข้อมูลในชั้นเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยาย ไม่เน้นให้ผู้เรียนได้มีการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้งไม่มีสิ่งเร้าในการกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจในการเรียนรู้ ผู้เรียนใช้เวลาในชั้นเรียนจดจ่อไปกับการใช้สมาร์ตโฟน นอกจากนี้ ผู้วิจัยศึกษาและเห็นว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 35.93 (สถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563, น.2) เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยจะเห็นได้ว่าคะแนน O-NET ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ

วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกปี ซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุหลายประการ อาจเป็นผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ส่วนใหญ่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยาย ไม่มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การลงมือปฏิบัติและการทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ขาดการทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างหนึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและในศตวรรษที่ 21 แนวทางการแก้ปัญหาผู้วิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD มาใช้ในการแก้ปัญหาครั้งนี้ ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในที่มากกว่าการแข่งขัน การแบ่งทีม การฝึกฝนของทีมนำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในกลุ่ม ตอบสนองการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การนำเสนอข้อมูล (Class Presentation) โดยครูเป็นผู้นำเสนอข้อมูลก่อนขั้นที่ 2 การทำงานร่วมกัน (Teams) นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม ขั้นที่ 3 การทดสอบ (Quizzes) นักเรียนทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคล ขั้นที่ 4 คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละคน (Individual Improvement Scores) เป็นการคิดคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนภายในกลุ่ม โดยเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนกับคะแนนฐานคือคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนแล้วนำมาคิดค่าคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยของกลุ่ม ขั้นที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการยกย่อง (Team Recognition) พิจารณาคะแนนพัฒนาการของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม กำหนดระดับผลความสำเร็จ กลุ่มที่ได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะได้รับรางวัล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555, น.198)

ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD สามารถช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พร้อมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม จึงเป็นที่มาของการทำวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

- 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จำนวน 15 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 595 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (อรัญ ชูกระเดื่อง, 2557, น.55)

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง ผลการประเมินต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปจึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ ซึ่งผลการประเมินโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากและมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 - 4.56

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยใช้รูปแบบการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านสภาพแวดล้อม 2) ด้านเป้าหมาย 3) ด้านบทบาท 4) ด้านวิธีการทำงาน 5) ด้านความเหนียวแน่นของกลุ่ม 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest – Posttest Design) (อริญ ชูกระเดื่อง, 2557, น.34) 2) ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ทำการทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน และ 3) ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ซึ่งใช้สถิติทดสอบสมมุติฐานแบบ (t-test Dependent) และ 3) วิเคราะห์ผลการศึกษาดูพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนของพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม 4) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วเทียบกับเกณฑ์ แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มาใช้พิจารณาแปลผลความพึงพอใจ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.121)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน สถิติ t-test (Dependent Samples) ค่าความยาก (p) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการหาคุณภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ได้แผนจำนวน 12 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย เนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด โดยให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทดสอบ ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 - 4.56

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูล พบว่า ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (ผลต่างคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียน (d) K.S. = 0.126 , Sig 0.110) จึงทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent) พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา มีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี ซึ่งแต่ละกลุ่ม กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไว้ชัดเจน สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติงานกลุ่ม มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จและรับผิดชอบงานในส่วนของตนเองเสร็จทันเวลาที่กำหนด สมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่มและงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนด เนื้อหามีความละเอียดถูกต้องนำเสนอได้ครบถ้วนชัดเจนทุกคนเข้าใจง่าย

4. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 14 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้สามลำดับแรกดังนี้คือ ข้อ 13 ฉันพอใจที่ได้รับความรู้และได้แบ่งปันความรู้ ($\bar{x} = 4.98$, S.D. = 0.16) รองลงมาคือข้อ 3 ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียนเพราะมีความน่าสนใจ และข้อ 15 ฉันพอใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.95$, S.D. = 0.22)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.07)

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ได้รับการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญ และหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่วัดได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและดี

4. เพื่อศึกษาพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.41)

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากและมากที่สุด จากแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญ และหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ทั้งหมด 12 แผน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งอาจเป็นเพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 12 แผน จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อที่ประเมินโดยผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด โดยอ้างอิงจากการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาคผนวกที่ ค.1 จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานกันเป็นกลุ่ม ซึ่งภายในกลุ่มจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นเก่ง ปานกลางและอ่อน ทำให้นักเรียนภายในกลุ่มได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบไปด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ โดยการทบทวนพื้นฐานความรู้เดิม จากนั้นครูสอนเนื้อหาใหม่กับนักเรียน ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ร่วมกันศึกษานักเรียนเก่งจะอธิบายให้นักเรียนอ่อนฟัง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม ขั้นทดสอบย่อย นักเรียนทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคล ขั้นคิดคะแนนความก้าวหน้า ครูตรวจผลการสอบของนักเรียนโดยคะแนนที่นักเรียนทำได้ในการทดสอบจะถือเป็นคะแนนรายบุคคล แล้วนำคะแนนรายบุคคลไปแปลงเป็นคะแนนกลุ่ม ขึ้นชมเชยยกย่อง กลุ่มที่มีคะแนนสูงสุดจะได้รับคำชมเชยหรือได้รับรางวัล

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด รวมถึงเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนนั้นเกิดพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับภณรัตน์ คงพะเนา (2559, น.111-117) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้อาณาจักรสุโขทัย และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 7.68 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 38.40 หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 15.04 คะแนน คิดเป็นร้อยละ

ละ 75.20 ความก้าวหน้าได้คะแนนเฉลี่ย 7.32 คิดเป็นร้อยละ 36.60 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในภาพรวมก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 16.40 คะแนนหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 36.70 คะแนน มีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ย 20.30 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง วันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้ทำการประเมิน 5 ครั้ง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ซึ่งได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน คณะความสามารถเก่ง ปานกลางและอ่อน พบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งหมด 8 กลุ่มนั้นมีดังนี้ ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 1 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับปรับปรุง และกลุ่มที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ครั้งที่ 2 กลุ่มที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ 3 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ ครั้งที่ 4 และครั้งที่ 5 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีทั้งหมด 8 กลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีและมีแนวโน้มที่สูงขึ้น เนื่องจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ทำให้นักเรียนที่มีความสามารถที่ต่างกันซึ่งแบ่งละกันเป็นเก่ง ปานกลางและอ่อนได้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น สอดคล้องกับมณีรัตน์ คงพะเนา (2559, น.111-117) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ อาณาจักรสุโขทัย และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 7.68 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 38.40 หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 15.04 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.20 ความก้าวหน้าได้คะแนนเฉลี่ย 7.32 คิดเป็นร้อยละ 36.60 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในภาพรวมก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 16.40 คะแนนหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 36.70 คะแนน มีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ย 20.30 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องวันสำคัญและหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 14 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้สามลำดับแรก ดังนี้คือ ข้อ 13 ฉันทพองใจที่ได้รับความรู้และได้แบ่งปันความรู้ ($\bar{x} = 4.98$, S.D. = 0.16) รองลงมาคือข้อ 3 ฉันทชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน เพราะมีความน่าสนใจ และข้อ 15 ฉันทพองใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.95$, S.D. = 0.22) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด ตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับชิราวัจน์ ปัญญาเทพ (2563, น.70) โดยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด พบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีผลการประเมินคุณภาพโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

($\bar{x}$ = 4.61, S.D. = 0.55) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์ หลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแผนผังความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์อยู่ในระดับดีมาก 4) ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแผนผังความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.31, S.D. = 0.60)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรมีการจัดการเวลาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มระยะเวลาในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากขึ้น

1.2 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เช่น ความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ฯลฯ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ทชชวณน์ เหล่าสุวรรณ ที่ท่านได้ถ่ายทอดความรู้ วิธีการ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา พร้อมทั้งขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง อาจารย์ ดร.ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์ อาจารย์ ดร.อัจฉรียา พรหมท้าว คุณครูสมเกียรติ มัธยมนันท์ และคุณครูสุคนธ์มารินทร์ สว่างภาพ ที่กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำ แก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษาทุกท่านที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย ประโยชน์และคุณค่าทางวิชาการในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องสักการบูชา คุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่ให้ชีวิตและรากฐานการศึกษากับผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *กระทรวงศึกษาธิการ 2551 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพมหานคร

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น

ดวงกมล สีนเพ็ง.(2553). *การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้: การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: บริษัท วี. พรินท์ 1991 จำกัด

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

วชิราภรณ์ ปัญญาเทพ. (2563). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง*

เศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). คณะครุศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2563. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2563, จาก <http://www.chaibadantech.ac.th>

อรัญ ชูกระเดื่อง. (2557). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์